

is ongeveer f 0.50, die van aethylalcohol f 0.20 per liter; met het invoerrecht kost een liter methylalcohol f 2.37 en met den accijns van f 1.80 een liter aethylalcohol f 2.—; vervalsching van aethylalcohol met methylalcohol zou derhalve geldelijk nadeel voor den vervalscher opleveren. Volgens de wet kan voor houtgeest voor fabriekmatige doeleinden benoodigd vrijdom van invoerrecht verleend worden; men zou dus beducht kunnen zijn voor gevaren hieruit voortkomende; dit verleen van vrijdom geschiedt echter onder de noodige voorzieningen tegen misbruik bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld.

Op grond van het voorafgaande komt het mij voor, dat er ten onzent weinig of geen gevaar bestaat voor het optreden van de „geheimzinnige ziekte”.

Amsterdam, 15 Januari 1912.

H. G. RINGELING.

II.

In het nummer van 13 Jan. schrijft dr. H. J. M. SCHOOT, dat methylalkohol voor allerlei technische doeleinden wordt gebruikt, waarbij gevaar voor vergiftiging bestaat. Zoo wordt er haarwassching mede gemaakt, die reeds oogafwijkingen bij de gebruikers heeft tot stand gebracht. In het Formularium Medicam. Nederl. komt de lotio contra pediculosin voor, een praeparaat bereid met 200 gram methylalkohol. Van dit haarwater wordt in de fondspraktijk een groot gebruik gemaakt.

Zijn er gevallen van vergiftiging bekend, dan is het zeer gewenscht, dit praeparaat zoo spoedig mogelijk uit het Formularium te doen verdwijnen.

Amsterdam, 15 Januari 1912.

L. VOS.

WEDERWOORD OP DR. MUSKENS' NASCHRIFT.

Dr. MUSKENS vraagt: „welke dan wel de richtige weg is voor den specialist „om het goed recht van een jong vak met feiten te bewijzen, nu zelfs „integrale jaarrapporten bij de algemeene chirurgen geen genade blijken te „kunnen vinden”.

Naar mijn meening zal die weg een andere moeten zijn dan hij bij het schrijven van zijn antwoord gevolgd heeft:

Zoo vinden wij herhaald, dat „het integraal verslag uitdrukkelijk gold de „groot- en kleinherzenoperaties” — (ten getale van 16 op 10 gevallen) — „met uitsluiting der in dat jaar verrichte operaties aan ruggemerg en *periphere zenuwen*”. Maar in werkelijkheid bevat het verslag vier trigeminus-gevallen, terwijl onder de zes dan nog overblijvende slechts éénmaal in de pia en éénmaal tot onder de pia geopereerd werd. Of in deze zes gevallen meer dan eenmaal geopereerd werd, blijkt uit het integraal-verslag niet; integendeel niet één enkel woord wijst daarop.

Dr. MUSKENS noemt mijn kritiek een *verhandeling*, breeder opgezet dan de zijne, en verwijt mij op dien grond de nog grootere korthed der casuïstische mededeelingen. Maar het moet hem toch wel duidelijk zijn geworden, dat

mijn éénig doel was tegen zijn grootspraak op te komen. Dáárom kon ik volstaan met een eenvoudige opsomming der gevallen over hetzelfde jaar uit het Leidsche ziekenhuis: 5 trigeminus-, 3 decompressie- en 5 werkelijke hersenoperaties, als voorbeeld. In een integraalverslag stelt men aan een casuïstiek hogere eischen. Onmogelijk kan het verwijt, onder *a.* afgedrukt, aan dr. MUSKENS ernst zijn geweest.

Dr. MUSKENS verklaart mijn beide sterfgevallen tegen het ontbreken daarvan onder zijn geopereerden: „zeer zeker speelt een rol de vroegdiagnose en de indicatie-stelling”. Of gevallen, ernstiger dan die van dr. MUSKENS, dan niet mogen worden geopereerd; of hij recht heeft de indicaties mijner collega's te betwijfelen!

Het tijdschrift *Epilepsia* kan ik niet bereiken.

Leiden, 15 Januari 1912.

J. A. KORTEWEG.

HET SEGMENTAAL BEGINSSEL IN DE GEVOELSPROJECTIE OP DE HERSENSCHORS.

Het stuk van dr. MUSKENS noopt mij, hoewel angstvallig, het volgende onder de aandacht te brengen.

De onder III beschreven patiënte was, alvorens zij bij dr. MUSKENS onder behandeling kwam, een bekende uit de neurologische polikliniek en kliniek te Amsterdam. Zij werd daar behandeld voor een reeks van bezwaren, die als meest karakteristieke eigenschap hadden, dat zij onder invloed van suggestie konden verdwijnen en tevoorschijn geroepen werden. Het geheel van verschijnselen was zóó duidelijk en zóó typeerend, dat geen oogenblik getwijfeld werd aan de diagnose hysteric. Dit meisje had rechts van de kruin een litteeken, dat zich door niets bijzonders kenmerkte en afkomstig was van een val eenige jaren geleden.

Dit meisje werd indertijd (ongeveer 2 jaren geleden) door dr. MUSKENS in de neurologen-vergadering te Amsterdam voorgesteld als een lijderes aan traumatische epilepsie met segmentaire gevoelsstoornis aan de linker hand, veroorzaakt door een circumscripte schorsaandoening in de buurt van de rechter centraalwinding, zonder dat hij (dr. MUSKENS) omtrent de diagnose in een kritische beschouwing trad, evenmin als dit ook nu weer het geval is. In diezelfde vergadering werd dr. MUSKENS erop gewezen, dat patiënte kort tevoren in het Binnen-gasthuis onder behandeling was geweest, dat zij een hysteric was, met alle typische verschijnselen, dat ook het litteeken niets vertoonde, dat een afwijking in de daarondergelegen vliezen en hersenen zou kunnen doen vermoeden.

De afwijkingen bij patiënte in de vergadering gedemonstreerd werden beschouwd als door dr. MUSKENS gesuggereerd.

In een uitvoerig betoog werd erop gewezen, dat het resultaat van de operatie niets zou bewijzen, omdat reeds van tevoren een verdwijnen (hetzij dan tijdelijk) van de stoornis door de suggestie van den operateur waarschijnlijk was. Een operatie werd ook afgeraden, omdat de verschijnselen, die patiënte vertoonde, gering waren en deze, wanneer een nieuw litteeken zou worden gevormd, alleen sterker zouden kunnen optreden. De communis